

Kariams natūraliai važiuoja stogas

2014 vasario mėn. 09 d. 12:50:26

Margarita Barsytė, info@vakarozinios.lt

JAV kariuomenę kartkartėmis vis sukrečia skandalai dėl nederamo kariškių elgesio. Visuomenėje garsiai aptarinėjamos bylos, kuriose nagrinėjami kariškių smurto, girtavimo, nelegalių romanų atvejai. „Vakaro žinių“ kalbinti specialistai įsitikinę, jog panašūs

dalykai vyksta ir Lietuvoje.

Didžiojoje daugumoje JAV paviešintų bylų figūruoja aukšto rango karininkai. Be to, net neslepama, jog didžioji dalis skandalo visuomenės ausų net nepasiekia. Afganistano karo veteranas **Zigmas Stankus** įsitikinęs, jog tokie kariškių protrūkiai - visiškai normalus dalykas, mat ilgą laiką būnant įspraustu į rėmus natūraliai ima važiuoti stogas.

„Pavyzdžiui, prancūzų svetimšalių legione esančių garnizonų kariškiams nuo įtampos nuolat važiuodavo stogai. Dėl to prasidėjo tarpusavio muštynės ir kitokie negeri dalykai. Prancūzų valdžia priėmė labai paprastą sprendimą - kariškiams parūpino pigaus vyno ir prostitučių. Ir viskas susitvarkė. Kareivio gyvenime kitaip negali būti. Reikalingas kažkoks atsipalaidavimas. Jeigu gyveni įtampoje ir tau nėra kaip atsipalaiduoti, tai tau elementariai maišosi protas“, - sakė Z.Stankus.

Veteranas tikino, jog mažiausiai pusę metų būti įsprastam į rėmus ir privalėti juose išsilaikyti nėra taip paprasta, kaip gali pasirodyti.

„Viskas yra elementaru. Tie rėmai sukelia nuolatinę įtampą. Juk yra vadinamasis potrauminis sindromas. Tau gali net dėl momentinio dalyko, sakykim, avarijos, kuri truko tik sekundės dalį, visam gyvenimui pasimaišyti protas, nuolat kartotis nerviniai priepuoliai. O kariuomenėje įtemptai gyveni visą laiką. Nereikia norėti, kad nenuneštų stogo“, - sako Z.Stankus.

Autobiografinių knygų apie karą Afganistane autorius įsitikinęs, jog panašūs atvejai vyksta ir Lietuvoje, o valdžios pasisakymai, kad mūsų kariai yra tinkamai prižiūrimi, yra visiškai blefas.

„Su kariškiais, kiek šnekėjau, tai viskas ne taip, kaip sakoma. Išsiunčia į sanatoriją kelioms savaitėms, tačiau neatliekami nei tyrimai, nei dar kas. Kariškiai bijo pripažinti, kad jiems neša stogus, nes elementariausiai jiems nebepratęs kontrakto. Juk jie nuolatos turi reikalą su ginklais, net turi jų namuose. Manau, kad tai tiksinti bomba, kurios sprogo galime sulaukti ateityje. Juk žiauriausia, kad potrauminis sindromas gali pasireikšti ir po dešimties metų“, - teigia veteranas.

Pasak Z.Stankaus, tokie dalykai vyksta visame pasaulyje - tiek Lietuvoje, tiek JAV, tiek Vokietijoje, tiek kitose šalyse. Tiesa, JAV yra 147 kareiviams skirti reabilitacijos centrai, tačiau net ir tai nereiškia, kad jie yra apsaugoti.

„O mes neturime absoliučiai nieko. Ne tik reabilitacijos centrų, bet ir specialistų. Ta tema aš ne vieną sykį domėjausi. Kariuomenėse yra sakoma, kad tam yra skirtas kapelionas arba vadas. Vadas yra toks pats žmogus, kaip ir paprastas kariškis, jis gali net nepajusti, kad ir jam stogas yra nuvažiavęs. Šioje vietoje yra visiška „kliurka“, - sako Z.Stankus.

Vyro teigimu, jeigu mūsų valdžiai rūpėtų žmogus, jam visų pirma būtų suteikiamos sąlygos normaliam grįžimui, paruošti reabilitacijos centrai. Tik tada būtų galima galvoti apie karių išsiuntimą į karštus taškus.

„Pas mus Lietuvoje viskas yra daroma atvirkščiai. Pirmiausia siunčia, ir tada laukia, kol sprogs bomba. O kai sprogs, tada mėginama gydyti pasekmes. Reikia prevencijos, kad neatsitiktų visa tai. O viskas yra ant visuomenės pečių permetama. Valdžia, kaip visada, kratosi atsakomybės. Pas mus žmogus nėra vertinamas“, - sako Z.Stankus.